1953
ଡିସେମ୍ବର 18.

ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ସିଂହ

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଜନାର୍ଧନ ସିଂହ

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଶିବନାରାୟଣ ସିଂହ ମହାପାତ୍ର

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

[ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପତଞ୍ଜଳି ଶାସ୍ତ୍ରୀ , ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ, ଏସ୍. ଆର୍. ଦାସ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ

ଏବଂ ଗୁଲାମ ହାସନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ]

ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, (1952ର ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ 1), ଧାରା 2 (g) 2 (h) ଏବଂ 3- ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମିଦାରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ମାଲିକ-ଧାରା 2(g) ଏବଂ 2(h)ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ଭୂସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥମାନେ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି କି ।

ଧାରା 3 (1) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି ଯେ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଅଧିସୂଚନା ଧାରା 2 (g) ରେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ଧାରା 2 (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଧାରା 2 (h) ର ସଂଜ୍ଞା ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ହେବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷ ମଧ୍ୟରେ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍ କିମ୍ବା କୌଣସି ସନଦ, ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନର *ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ* ଜଣେ ଜମିନ୍ଦାର, ଇଲାକଦାର, ଖେରପୋଶଦାର କିମ୍ବା ଜାଗୀରଦାର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି ଯେ ଧାରା 2 (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ପରି ହମଗିର୍ ଏବଂ ସେରାପଗଡ଼ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପୃକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଧାରା 2 (g) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ମାହାଲ" ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ଅଧିକାରିତା କିମ୍ବା କ୍ଷମତା ନାହିଁ ।

<u>1953</u>
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି ଯେ (ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପତାଞ୍ଜଳୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଏବଂ ଗୁଲାମ ହାସନଙ୍କ ଅନୁସାରେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ ଏବଂ ବୋସଙ୍କ ଭିନ୍ନମତ ଆଧାରରେ)ଏହି ଅଧିନିୟମ 2 (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ନାଗ୍ରା ଜମିଦାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଜିତ ଜମିଦାର ଆବେଦନକାରୀ) ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଧାରା 2 (g) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନର ଜମିଦାରଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ମାନେ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜାଙ୍କ ଆଧିପତିତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅଧିନିୟମ 3 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଭୁସମ୍ପତ୍ତି କାଳକ୍ରମେ ରାଜ୍ୟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ନିହିତ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ତାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ ଏବଂ ବୋଷଙ୍କ *ଅନୁସାରେ-* "ଦଲିଲ" ଏବଂ "ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନ" ଶବ୍ଦ ଗୁଡିକ ଧାରା 2 (h) ଅଧୀନରେ "ସନଦ" ସହିତ *ସମାନ ବୋଲି* ପଢ଼ିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଏକ ସନଦର ସଜାତୀୟ ଶୀର୍ଷକ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସୀମିତ ନୁହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ଜମିଦାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବେ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ଅନୁସାରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଜମିଦାର କିମ୍ବା ଜମିଦାରଙ୍କୁ "ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ" କରନ୍ତି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ "(1) ୱାଜିବ-ଉଲ-ଅର୍ଜ (2) କୌଣସି ସନଦ (3) କୌଣସି ଦଲିଲ କିମ୍ବା (4) ଅନ୍ୟମାନେ କୌଣସି ସାଧନର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜମିଦାର ।

ଧାରା 2 (h) ରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି, ଯାହାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରୋଟି ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" କୁହାଯାଇପାରେ, ଅର୍ଥାତ୍, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ରୟତ ଏବଂ ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜମିରେ ରୁଚି ରଖିଥାନ୍ତି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 167 ଏବଂ 169/1953

ଏହି ଆବେଦନ ଗୁଡିକ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 132 (1) ଏବଂ 133 (1) (c) ଅନୁଯାୟୀ 7 ଏପ୍ରିଲ, 1953ରେ କଟକସ୍ଥିତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମୂଳ ଅଧିକାରିତା ସଂଖ୍ୟା 65,67 ଏବଂ 68/1952ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଆସିଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ* (ତାଙ୍କ ସହିତ *ବି. ସେନ୍, କେ. ସି. ମୁଖାର୍ଜୀ* ଏବଂ *ଏଚ୍. ଏସ୍. ମହାନ୍ତୀ*) ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ଭାରତର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ* ଏବଂ *ଓଡ଼ିଶାର ମହାଧିବକ୍ତା ପୀତାମ୍ବର ମିଶ୍ର* (ସେମାନଙ୍କ *ସହ ଭି. ଏନ୍. ସେଠୀ*) ।

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ

1953 ଡିସେମ୍ବର 18 । ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ପତଞ୍ଜଳି ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଏବଂ ଗୁଲାମ ହାସନଙ୍କ ରାୟକୁ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନ ଏବଂ ବୋଷଙ୍କ ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ --ଏହି ତିନୋଟି ଆବେଦନ ଯାହାର ଏକତ୍ର ଶୁଣାଣି ହୋଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ସମାନ କିମ୍ବା ସଦୃଶ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇଛି । ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 167/1953 ହେମଗିରଙ୍କ ମାମଲା ସହିତ ଜଡିତ ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀ, ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି । ଏହାର ପରିସୀମା ପାଖାପାଖି 360 ବର୍ଗ ମାଇଲ, ଯେଉଁଥିରୁ 145 ବର୍ଗ ମାଇଲ ଜଙ୍ଗଲ ଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛାଦିତ।ର ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 168/1953 ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଜନାର୍ଦନ ସିଂଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଛି, ଯିଏ ପ୍ରାୟ 45 ବର୍ଗ ମାଇଲ୍ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ଗଠିତ ସାରାପଗଡ଼ର ମାଲିକ । ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 169/1953 ନାଗ୍ରାଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ଯେଉଁଠାରେ ମାଲିକ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂ ମହାପାତ୍ର ଆବେଦନକାରୀ ଅଛନ୍ତି । ଏହାର ଗଠିତ ପରିଧି 545 ବର୍ଗ ମାଇଲ୍, ଯେଉଁଥିରେ 109 ବର୍ଗ ମାଇଲ୍ ଜଙ୍ଗଲ ରହିଛି ।

ଏହି ସମସ୍ତ ମାଲିକ ଭୁଇୟାଁ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କ ବଂଶଧର ଏବଂ ସେମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପୂର୍ବଜମାନେ ନିଜ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ସ୍ୱାଧୀନ ଶାସକ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ । ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ସମୟକ୍ରମେ ସେମାନେ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜାଙ୍କ ଅଧସ୍ତନ ଆନୁଗତ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । କନୋଲିଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ, ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ରାମଧାନୀଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜା କିମ୍ବା ଏହି ମାଲିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ନିଜ ନିଜ ଅଧିକାରକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏପରି କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରିନଥିଲେ ଯାହାଫଳରେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ସହ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ଅନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଭାବରେ ରହିଛି । ହେମଗିର ଏବଂ ସାରପଗଡ଼ାର ମାଲିକମାନଙ୍କ ପୂର୍ବଜମାନେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ସନଦ କିମ୍ବା ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି ନଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ତେବେ, ପ୍ରମାଣ ରହିଛି ଯେ ନାଗ୍ରାର ମାଲିକଙ୍କ ପୂର୍ବଜମାନେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ପ୍ରତିଜ୍ଞାପତ୍ର କରିଥିଲେ, ଯାହା ବିଷୟରେ ଆଗକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ କୁହାଯିବ । ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଲିକଙ୍କ ପୂର୍ବଜମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କୁ "ଟାକୋଲି" ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏହି ବାର୍ଷିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ଏହି ଦେୟକୁ ବେଳେବେଳେ ଏକ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ଭଡ଼ା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ, ଯାହା ଛୋଟ ନାଗପୁରର ଆୟୁକ୍ତ ଏ. ସି. ମଙ୍ଗଲେସଙ୍କ 1878 ଅଗଷ୍ଟ 9 ତାରିଖର ଆଦେଶରେ

କୁହାଯାଇଛି । ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ଅଟେ ଏବଂ ରହିଛି ଏବଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠାଧିକାରର ନିୟମ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି ।

1947 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ହୋଇଥିବା ଏକତ୍ରୀକରଣ ରାଜିନାମା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି 1949 ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ 27 ତାରିଖରେ ତତ୍କାଳୀନ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଧିନିୟମ, 1947ର ସଂଶୋଧନ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 290-A ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମିଶ୍ରଣ (ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ପ୍ରଦେଶ) ଆଦେଶ ସହିତ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ସାମନ୍ତବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ମିଶିଗଲା ଏବଂ ଏହାର ଅଂଶବିଶେଷ ହେଲା । ଏପରି ମିଶ୍ରଣର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳର ଅଂଶବିଶେଷ ଭାବେ ହେମଗିର, ସାରପଗଡ଼ ଏବଂ ନାଗ୍ରାକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଅଞ୍ଚଳ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଗଲା ।

1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 17 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ ଏକ ବିଧେୟକ ଆଗତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଶେଷରେ ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ।1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 26 ତାରିଖରେ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିଧେୟକ 28 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1951 ରେ ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହେବା ପରେ, ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ ଏହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ବିଚାର ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିଥିଲେ । 1952 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 23 ତାରିଖରେ ଏହି ବିଧେୟକକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ମିଳିଥିଲା ଏବଂ ଏହା 1952 ମସିହାର ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ-I ଭାବେ ଅଧିନିୟମରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ 1952 ନାମକ ଏକ ଅଧିନିୟମ 1952 ମସିହା ଜୁଲାଇ 5 ତାରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 1952 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 27 ତାରିଖରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଥିଲା ।

ଏହି ଅଧିନିୟମର ଲମ୍ବା ଶୀର୍ଷକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"ଯେକୌଣସି ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଜମିରେ ଥିବା ଅଧିକାର, ସ୍ୱତ୍ୱ ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ସହିତ ରୟତ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଧକଗ୍ରହୀତା ଏବଂ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଏପରି ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉକ୍ତ ରାଜ୍ୟକୁ ଉକ୍ତ ଅଧିକାର, ସ୍ୱତ୍ୱ ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥ ନିହିତ କରିବା ଏବଂ ସେଠାରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟପାଇଁ ଏକ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ ।

ଏହି ଅଧିନିୟମର ଦୁଇଟି ମୁଖବନ୍ଧ ରହିଛି, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି: -

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ

" ଯେହେତୁ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଜ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶମୂଳକ ନୀତିର ଆଦେଶାତ୍ମକ ନୀତି ଅନୁସରଣରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ନ୍ୟାୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ସମ୍ବଳର ମାଲିକାନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସାଧାରଣ କଲ୍ୟାଣକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଭାବରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବେ, ଏବଂ ସାଧାରଣ କ୍ଷତି ପାଇଁ ସମ୍ପଦ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରୀକରଣକୁ ରୋକିପାରିବେ; ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ପାଇଁ, ଯେକୌଣସି ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଜମିରେ ଥିବା ଅଧିକାର, ସ୍ୱତ୍ୱ ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ସହିତ ରୟତ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଧକଗ୍ରହୀତା ଏବଂ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଏପରି ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଉକ୍ତ ରାଜ୍ୟକୁ ଉକ୍ତ ଅଧିକାର, ସ୍ୱତ୍ୱ ଏବଂ ହିତ ନିହିତ କରିବା ଏବଂ ସେଠାରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟପାଇଁ ଏକ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ ।

ଧାରା 2 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା "ମାହାଲ" ଏବଂ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ସଂଜ୍ଞାର ଭୌତିକ ଅଂଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

(g) "ମାହାଲ"... ....ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେହି ଏକା ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ମହଲ୍ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ସଂଗ୍ରହକୁ ବୁଝାଏ, ଯାହା ଜମି ରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ଏକ ଏକକ ଭାବେ ଆକଳନ କରାଯିବାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହିଛି, ତାହା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ହେଉ କିମ୍ବା ମୁକ୍ତ ହେଉ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବେ ଚକ୍ରବୃଦ୍ଧି ହେଉ ।

(h) "ମଧ୍ୟସ୍ଥ"...ମିଶ୍ରିତ ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଭାରତୀୟ ରାଜ୍ୟର ଶାସକଙ୍କ ସମେତ ଜଣେ *ମୌଫିଦାର* ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସହିତ ମିଶିଗଲେ, ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍, କିମ୍ବା କୌଣସି ସନଦ, ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଜମିଦାର, ଇଲାକଦାର, ଖୋରପୋଷଦାର କିମ୍ବା ଜାଗୀରଦାର, ଏବଂ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍ ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଅଧୀନରେ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମରେ ମନୁଫିଦାର, ଗାଓଣ୍ଟିଆ କିମ୍ବା ଠିକାଦାର, ମାମଲା ଅନୁଯାୟୀ, ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଜମି ଧାରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଭଡ଼ା କିମ୍ବା ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବାର ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ଅଧିକାର ଅଛି ।"

ଧାରା 3 (1) ଏହିପରି ଚାଲିଥାଏ:

"3.(1) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଯେ ଅଧିସୂଚନାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ରାଜ୍ୟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ଅଦାଲତରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛି I

ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ପରି ଏହି ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତାକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଅନେକ ଆବେଦନରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବୈଧତା ସପକ୍ଷରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ I ସେବେଠାରୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 71/1953 ରେ *(ମହାରାଜା ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ନାରାୟଣ ଦେଓ ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ)*[1] ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇଛି Iଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ବିଚାରଧୀନ ସମୟରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର 27 ନଭେମ୍ବର, 1952 ରେ ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ଅନେକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ତିନି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମେତ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଜମିଦାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିଲା I ଏହା ପରେ ଏହି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ତିନୋଟି ପୃଥକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲା *ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ* ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଦଖଲରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନକରିବାକୁ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ଅଯଥା ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନକରିବାକୁ କିମ୍ବା ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ ନକରିବାକୁ I ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିରୋଧ କରିଥିଲା I

ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଅନେକ ଆଧାର ଥିଲା, ସେଗୁଡିକୁ ଅତି ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ, (a) ସେମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନଥିଲେ, (b) ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକ ଜମିଦାରୀ ନଥିଲା, (c) ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡିକ ଜମିଦାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ନଥିଲା, (d) ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31A ଅଧୀନରେ ଆସି ନଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲା, (e) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅପମାନପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା I ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି, ପୁଣିଥରେ ଅତି ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ମତ ଥିଲା ଯେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯିବା ଉଚିତ I ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ନରସିଂହମ୍ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସହ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିମାନ ଜମିଦାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି

(1) [1954] S.C.R. I

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ

ଥିଲା, ଯେହେତୁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସେମାନଙ୍କ ଜମିଦାରୀ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ଦୁଇଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ମତ ରଖିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31A ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ହକଦାର ନଥିଲା ଏବଂ ଅଧିନିୟମ 3 ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14କୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ଏହା ସମଗ୍ର ଆଇନର ପ୍ରମୁଖ ଧାରା ଥିଲା, ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗରେ ସମଗ୍ର ଅଧିନିୟମ ଅବୈଧ ଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31A(2) (a) ସହିତ ଆସୁଥିବା ଅନ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ବୈଧ ଥିଲା । ତଦନୁସାରେ ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ସେମାନେ ପ୍ରତିକାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ଏହି ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆବେଦନଗୁଡିକ ନୂତନ ତର୍କ ଉପରେ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ତୃତୀୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାପାତ୍ର, ଯାହାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବାର ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ସେ ବିଦ୍ୱାନ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ସହ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31A ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ସମାନ ସୁରକ୍ଷା ଧାରାକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିନାହିଁ ।ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଆସିଛି ।

ଧାରା 3 (1) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେଉଁଥିରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଏ ଯେ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜମିଦାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ରାଜ୍ୟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାର କ୍ଷମତା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ନାହିଁ, ଯଦି ଧାରା 2 (g) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତି "ଜମିଦାରୀ" ନହୋଇଛି । ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସେହି ସଂଜ୍ଞାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ତୁରନ୍ତ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଏକ ମାହାଲକୁ "ଜମିଦାରୀ" ହେବା ପାଇଁ *ଭୂସମ୍ପତ୍ତି* କିମ୍ବା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ସଂଗ୍ରହ ସହିତ ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ, ସେହି "ମଧ୍ୟସ୍ଥି" ଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧାରା 2 (n) ର ସଂଜ୍ଞା ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ", ଅନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ୱାଜିବ୍-ଉଲ୍-ଆର୍ଜ୍ କିମ୍ବା କୌଣସି ସନଦ୍, ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଜମିଦାର, ଇଲାକଦାର, ଖୋର୍ପୋସଦାର କିମ୍ବା ଜାଗୀରଦାର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ଯେ ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ହେବା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ, ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ଜମିଦାର, ଇଲାକଦାର, ଖୋରପୋଶଦାର କିମ୍ବା ସରଳଭାଷୀ ଜାଗୀରଦାର ହୋଇଥିବେ କିନ୍ତୁ ସେ *ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ* କିମ୍ବା କୌଣସି ସନଦ, ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବେ । "ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ

ଦ୍ୱାରା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରଥମ ମୁଖ୍ୟ ତର୍କ ହେଉଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ କାରଣ ସେମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ମାହାଲଗୁଡିକ ଜମିଦାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ । ଏହି ତର୍କ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଛି ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବିଧାନର *କ୍ଷମତା ଭୁକ୍ତ* ଅଟେ ଏବଂ ଯଦି ଏହା ସଫଳ ହୁଏ ତେବେ ସାମ୍ବିଧାନିକତାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ ନାହିଁ ।

ଆମର ବିଦ୍ୱାନ ଭାଇ ବୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ରାୟକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାର ସୁବିଧା ଆମକୁ ମିଳିଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆମେ ସହମତ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ସିଂ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ସିଂ ଧାରା 2 (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପୃକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି, ଯଥା, ହେମଗିର ଏବଂ ସାରପଗଡ଼ ଧାରା 2 (g) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ଜମିଦାରୀ" ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ଅଧିକାରିତା କିମ୍ବା ଅଧିକାର ନଥିଲା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟାମାନ 167 ଏବଂ 168/1953 ରେ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, ତେଣୁ ସେଗୁଡିକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ନାଗ୍ରାର ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂ ମହାପାତ୍ରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 169/1953 ଆମ ପାଇଁ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥିତିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହୁଏ । ଏହି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତି-ସତ୍ୟପାଠର ପାରା 13କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ରୁବାକାରୀଙ୍କୁ 10 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1879 ରେ ଛୋଟା ନାଗପୁରର ଆୟୁକ୍ତ ଜେ. ଏଫ୍. କେ. ହେୱିଟଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।ଏହି ଆବେଦନର ଶୁଣାଣିରେ ରୁବାକାରୀଙ୍କୁ ବିନା କୌଣସି ଆପତ୍ତିରେ ଅଦାଲତରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।ଏହା ଦସ୍ତାବିଜ ସଂଖ୍ୟା 6 (g) ଅଟେ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଆୟୁକ୍ତ ଉଭୟ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜା ଏବଂ ନାଗଡ଼ାର ବାଲକି ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ଡକାଇଥିଲେ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜା ଏବଂ ବାଲକି ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବକେୟା ବିବାଦ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ, ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଅଧିକାର ରଖିଥିବା ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂ ମହାପାତ୍ର ଏହି ରୁବାକାରୀ ନଥି କରିଛନ୍ତି ଯେ "ଏହା ଉପରେ ସହମତି ହୋଇଥିଲା ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବାଲକି ମହାପାତ୍ର ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କୁ 1935 ମସିହାଠାରୁ 425/ଟଙ୍କା ବଦଳରେ ଯାହା ସେ ଆଗରୁ ଦେଉଥିଲେ ବାର୍ଷିକ ଭଡା ସୂତ୍ରରେ 700/ଟଙ୍କା ଦେବେ । 700/ ଟଙ୍କାର ଏହି ଏହି ଅର୍ଥରାଶି ହେଉଛି ସ୍ଥାୟୀ ଭଡ଼ା । "ଭଡ଼ା ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଭଡ଼ା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହା ଆହୁରି ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ରୁବକରୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ "ବାଲକି ମହାପାତ୍ର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦାୟାଦ ଏବଂ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ଉପରୋକ୍ତ

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ

ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବାର୍ଷିକ ଭଡ଼ା ଉପରେ ଏହି ନାଗ୍ରା ରାଜ୍ୟର ଜମିଦାରୀ ଉପରେ 'ଅଧିକାର' ରଖିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରୁ ବିବାହ ପଞ୍ଚ ଏବଂ ଦଶରା ପଞ୍ଚ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ଦାବି କରାଯିବ ନାହିଁ ଯାହା ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଥା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଦେଇପାରିବେ.......... ରାଜା ବିଜୟ ଭାବରେ 200/ଟଙ୍କାର ରାଜାଙ୍କ ଦାବିକୁ ବନ୍ଦ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ରାଜା ନାଗ୍ରାର ଗାଓଁଣ୍ଟିଆମାନଙ୍କୁ *ପଞ୍ଚ* ପ୍ରଦାନ କରିବା ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ୍ । "ଏହାପରେ ରୁବାକରୀ ଏହିପରି ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

" ନିଜ କଲମରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମା ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ସେହି ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହାର ଏକ କିତା ନକଲ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜା ଏବଂ ନାଗ୍ରାର ବାଙ୍କି ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ଅବଗତି ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ପଠାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହିପରି ଉପରୋକ୍ତ ରୁବାକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ 1879 ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ଉଭୟ ଗଙ୍ଗପୁରର ତତ୍କାଳୀନ ରାଜା ଏବଂ ନାଗ୍ରାର ବାଙ୍କି ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସେହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ସେ ନାଗ୍ରା ଜମିଦାରୀ ଅଧିକାର "ଧାରଣ" କରିବେ, ଅର୍ଥାତ୍, ତାଙ୍କୁ କିଛି ପାରମ୍ପାରିକ ଦେୟ ବ୍ୟତୀତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ ଭଡ଼ା ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷ ପରେ, ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନରେ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ଦେୱାନ ନାଗ୍ରା ଜମିଦାରୀର ଜମିଦାରଙ୍କୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 29,1943ମସିହାରେ, ଏକ ଚିଠି ଲେଖି ତାଙ୍କୁ ଟକୋଲି କାହିଁକି ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ତାହାର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାପାଇଁ କହିଥିଲେ । ଏହି ଚିଠି ହିଁ ଦସ୍ତାବିଜ ସଂଖ୍ୟା 6 (r-2) ଅଟେ । ଏହି ଚିଠି ନଗରାର ଯେଉଁ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା, ସେ ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ, ବରଂ ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂହ ମହାପାତ୍ର ଥିଲେ । 1943 ମସିହା ଜୁଲାଇ 19 ତାରିଖରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତର ପଠାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ତରର ଶୀର୍ଷକରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନାମ ପରେ "ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାର" ଯୋଡାଯାଇଛି । ପାରା 3 (XV) ରେ ଏହି ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ଟାକୋଲିକୁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ରହିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଶେଷରେ 1879 ମସିହାରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଜେ. ଏଫ୍. କେ. ହେୱିଟଙ୍କ ସମଗ୍ର ରୁବକାରିର ଏହି ଉତ୍ତରକୁ ପାରା 14ରେ *ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି* । ପାରା 15 ରେ ଏହିପରି କୁହାଯାଇଛି:

"ଶ୍ରୀ ହେୱିଟଙ୍କ ରୁବାକରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରୁ ଜଣାପଡେ ଯେ ଗଙ୍ଗପୁରର ତତ୍କାଳୀନ ରାଜା ରଘୁନାଥ ଶେଖର ଦେଓ ଏବଂ ନାଗ୍ରାର ରାଜା ବାବୁ ବାଙ୍କି ମହାପାତ୍ର, ଏକ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା ପତ୍ରରେ

ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଅସନ୍ଦିଗ୍ଧ ନିବନ୍ଧନ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ସେହି ନିବନ୍ଧନ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ଏବଂ ନାଗ୍ରାଙ୍କୁ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଟାକୋଲି ଭାବରେ କେବଳ 500/- ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ଏବଂ ଅଧିକ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହି ଟାକୋଲି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସ୍ଥିର ରହିବା ଉଚିତ୍ ।"

ଏହାପରେ ପାରା 17ରେ 29 ଜୁନ, 1891ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବିଷୟରେ ତତ୍କାଳୀନ ଆୟୁକ୍ତ ଡବ୍ଲୁ. ଏଚ୍. ଗ୍ରିମ୍ଲିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ଦସ୍ତାବିଜ ସଂଖ୍ୟା 6 (L) ଭାବେ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛି । ଏହା 1879 ମସିହାରେ ଜେ. ଏଫ୍. କେ. ହେୱିଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ । ତେଣୁ, ଏହି ସତ୍ୟରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ ଯେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜା ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷ-ସ୍ୱତ୍ୱ ରଖିଥିବା ବାଙ୍କି ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଅଧୀନରେ ବାଙ୍କି ମହାପାତ୍ର ବାର୍ଷିକ ଭଡ଼ା ପ୍ରଦାନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ନିବନ୍ଧନ ଉପରେ ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାରୀ "ଧାରଣ କରିଥିଲେ" । ବାସ୍ତବରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂହ ମହାପାତ୍ର ଚୁକ୍ତିନାମା ଏବଂ ଏହାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ନିଜର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇଛି ଯେ 1879 ର ମୂଳ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଦାଖଲ ନକରିବାର କାରଣକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ମିଳିନଥିଲା, ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ବିଳମ୍ବରେ ହୋଇଥିବା ଏହି ବିବାଦରେ ଆମେ କୌଣସି ଦୃଢତା ଦେଖୁନାହୁଁ । ରୁବାକରୀ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ, ଚୁକ୍ତିନାମା ବିଷୟବସ୍ତୁର କେବଳ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମାଣ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ, ସେଗୁଡ଼ିକର ଗ୍ରହଣୀୟତା ଉପରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନଥାଇ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ, ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପକ୍ଷମାନେ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଅନୌପଚାରିକ ଭାବରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ । ବିଦ୍ୱାନ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ରାୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବ:

" ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ମୂଳ କିମ୍ବା ପ୍ରାମାଣିକ ନକଲ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଅପ୍ରମାଣିତ ନକଲ ଥିବା ଟାଇପ୍ ହୋଇଥିବା କାଗଜ ବହି ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ସହିତ ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି । ସେହି ଟାଇପ୍ ହୋଇଥିବା କାଗଜ ବହି ଗୁଡିକ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ନଥିରେ ରଖାଯାଇଛି । ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର କେତେକ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଶାସନିକ ରିପୋର୍ଟ ସହିତ ହେମଗିର, ନାଗରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜମିଦାରୀର ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ପାଇଁ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ତଥା ଉଭୟ ପକ୍ଷର କୌଣସି ଆପତ୍ତି

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ

ବିନା ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିନିୟମ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । 1953 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 9 ଏବଂ 10 ତାରିଖର ଦୁଇଟି ସତ୍ୟପାଠ ସହିତ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜ ତାଲିକା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଆହୁରି ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ 11 ଫେବୃଆରୀ, 1953 ତାରିଖର ଏକ ସତ୍ୟପାଠ ସହିତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ କେତେକ ଅନୁଲଗ୍ନକ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ ବ୍ୟତୀତ, ବିନା କୌଣସି ଆପତ୍ତିରେ, ଏଗୁଡ଼ିକୁ ନଥିର ଅଂଶ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି । ଏକମାତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହାର ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ବିରୋଧ କରାଯାଇଛି ତାହା ହେଉଛି ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ରିପୋର୍ଟ, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଦସ୍ତାବିଜ ତାଲିକାର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 18 ରେ ଦାଖଲ ହୋଇଛି ।

ଆହୁରି କଠୋର ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂହ ମହାପାତ୍ର 1943 ମସିହା ଜୁଲାଇ 19 ତାରିଖରେ ଲେଖିଥିବା ତାଙ୍କ ନିଜ ଚିଠିରେ, ଯାହାକୁ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ସେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି, ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମାଣ ବିଷୟରେ କଠୋର ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ତାହା ଭାରତୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 65 (b) ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣୀୟ । ଏଠାରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଏହି ଅଦାଲତକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ପାର୍ଥନାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଆଧାରରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଯେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ବିଷୟବସ୍ତୁର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମାଣକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ଛାଡି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବିଷୟରେ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରମାଣର ସ୍ୱୀକାର ବିଷୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ଶୁଣାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ରୁବାକରୀ ପରି ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ସାର୍ବଜନୀନ ଦସ୍ତାବିଜରେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ତଥ୍ୟ କଥନ ଏବଂ ଏହାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଯାହାର ସତ୍ୟତାକୁ କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତରେ ସନ୍ଦେହ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥତାର ଦୃଢ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ତେଣୁ, ବାଙ୍କି ମହାପାତ୍ର ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାଲିକଙ୍କ ସମେତ ତାଙ୍କ ବଂଶଧରମାନେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ ଭଡ଼ା ପ୍ରଦାନ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଧୀନରେ ନାଗ୍ରା ଜମିଦାରଙ୍କ ଜମିଦାରୀ ଧାରଣ କରିଥିଲେ, ଏହି ଆଧାରରେ 1879 ମସିହାରୁ ନାଗ୍ରାର ମାଲିକ ଏବଂ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ କିମ୍ବା ପୂର୍ବରୁ ଯେକୌଣସି ପଦବୀରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ନାଗ୍ରାର ମାଲିକମାନେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଜମିଦାର ଅଟନ୍ତି, ଏହାକୁ ନିଜର ପସନ୍ଦ ଅନୁଯାୟୀ "ଦଲିଲ" କିମ୍ବା "ଅନ୍ୟ ଉପକରଣ" ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ

ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ଶିବନାରାୟଣ ସିଂ ମହାପାତ୍ର ଅଧିନିୟମ 2 (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଧାରା 2 (g) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ "ମାହାଲ" ଅଟେ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ଉପସଂହାରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଅଧିନିୟମ 3 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର କିମ୍ବା ଅଧିକାରିତା ଥିଲା ।

ଏକ ସହାୟକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଯାଇଥିଲା ଯେ କୌଣସି ହାରରେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଯାହା ଗାଁର କୌଣସି ମହଲର ଅଂଶ ନୁହେଁ ଏବଂ ଜମି ରାଜସ୍ୱର ଏକ ଏକକ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ସମ୍ଭବତଃ ତାହା ଜମିଦାରୀ ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଦୁଇ ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ମତଭେଦ ନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ସହମତ । ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ନାଗ୍ରା ଜମିଦାରଙ୍କ ଜମିଦାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । କେତେକ ନକ୍ସା କିମ୍ବା ଯୋଜନା ପ୍ରତି ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ସୂଚାଇ ଥାଏ ଯେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଜମିଦାରୀ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଖଣ୍ଡ ଆକାରରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଧୀନରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ଭଡ଼ା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜମିଦାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କ୍ୱଚିତ୍ କୌଣସି ଆୟ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ସେହି ପୁରାତନ କାଳରେ ଅନାବାଦୀ ପତିତ ଜମି ପରି ଜଙ୍ଗଲର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଭଡ଼ା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ପରିମାଣରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିନଥିଲା । ନଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ବାର୍ଷିକ ଭଡ଼ା ସ୍ଥିର କରିବାରେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଏହି ଅର୍ଥରେ ବିଚାରରୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ପୃଥକ ଶ୍ରେଣୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏପରି ଏକ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସମର୍ଥନରେ ନଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଯଦି ଜଙ୍ଗଲକୁ ଜମିଦାରୀ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯଦି ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାର ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଜମିଦାରୀ "ଧାରଣ" କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରଖିଥାନ୍ତେ । ନାଗ୍ରାର ମାଲିକ କେବଳ ମହଲ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ସଂଗ୍ରହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ମୁଖିଆତ୍ୱ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସମଗ୍ର ଜମିଦାରୀର ଭୌଗୋଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯାହା ବିଲକୁଲ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ରାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା କାରଣରୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିଦାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାର ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ଏକ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଅଞ୍ଚଳ ବୋଲି ବିଚାର କରି ଆବେଦନକାରୀ ଶ୍ରୀ ସୁବନାରାୟଣ

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ

ସିଂ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ କୌଣସି ଆଶ୍ୱସ୍ତି ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ ଯଦି ଏହି ଅଧିନିୟମ ବୈଧ ଅଟେ । ତାଙ୍କ ଆବେଦନ (169/1953) ର ସମର୍ଥନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ସେତେବେଳେ ଅଧିନିୟମର ସାମ୍ବିଧାନିକତା ପ୍ରଶ୍ନରୁ ଦୂରେଇଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, କାରଣ ଯଦି ଏହି ଅଧିନିୟମଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-A ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଭାଗ III ର ଅସିଦ୍ଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଅସିଦ୍ଧ ଅଧିକାର ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉଛି କିମ୍ବା ଏହାକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରୁଛି । ତେଣୁ, ଏହା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ପ୍ରୟାସ ସେହିପରି ହୋଇଛି, ଯେପରି ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିଲା, ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-A (2) (a) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ପରି ନାଗ୍ରା ଏକ "ଜମିଦାରୀ" ଅଞ୍ଚଳ ନୁହେଁ । ବିଦ୍ୱାନ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏହି ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ ନାଗ୍ରା ହେଉଛି ସଜ୍ଞାକୃତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଜମିଦାରୀ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-A ର ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ନରସିଂହମ୍ ଏହାର ବିପରୀତ ମତ ରଖିଥିଲେ । ତୃତୀୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମହାପାତ୍ର ବିଦ୍ୱାନ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ସହ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଆମେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କଥିତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ, ଏହି ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-A ର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଆଲୋଚନା କରିବା ଆମ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

ଅନୁମାନ ପୂର୍ବକ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-A ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅଧିନିୟମ ବାହାରେ ଥିବାରୁ ଉଭୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31(2) ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ଅଧୀନରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଦାୟୀ । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 (2) ର ସହାୟତା ମାଗି ନଥିଲେ, ବରଂ ନିଜକୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରଖିଥିଲେ ।ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଧାରା 14କୁ ଦୁଇଟି ଉପାୟରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା, ଯଥାଃ (1) କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଆକଳନ ଏବଂ ସ୍ଥିର କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ (2) ଧାରା 3 ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କୌଣସି ଜମିଦାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା କିମ୍ବା ନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅବାଧ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ତାହା ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ, କାରଣ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚନରେ ଶାସକ ଦଳକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିବା ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ଏବଂ ସେହି ଦଳ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ନକରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ । କ୍ଷତିପୂରଣର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଭେଦଭାବର ଆପତ୍ତିକୁ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଧାରରେ ସୀମିତ ରଖିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ପୁଣିଥରେ

ବିଦ୍ୱାନ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଧାରା 14ର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ କି ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ନରସିଂହମ୍ ଏହାର ବିପରୀତ ମତ ରଖିଥିଲେ । ତେବେ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ସହ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାପାତ୍ର ସହମତ ହୋଇଥିଲେ । ଆମେ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ସହମତ ।

ଏହି ଅଧିନିୟମର ଦୀର୍ଘ ଶୀର୍ଷକ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ପ୍ରସ୍ତାବନା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଅଭିପ୍ରାୟ ହେଉଛି ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଜମି ଉପରେ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର, ମାଲିକାନା ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ଯାହା ଯେକୌଣସି ନାମରେ ଜଣାଶୁଣା । ଏହି ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ନୀତିର ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା । ଧାରା 3 କିମ୍ବା ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଯେଉଁ ବିବେକାଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଏହି ନୀତିର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହାକୁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଅବାଧ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଶୀଘ୍ର କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବରେ ସମସ୍ତ ଜମିଦାରୀକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀତାରୁ ଦୂରତ୍ୱ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକା ସମୟରେ ସମସ୍ତ ଜମିଦାରୀକୁ ନିଜ ହାତକୁ ନେବାକୁ ପଡୁଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ଏକ ବିରାଟ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ହୋଇଥାଆନ୍ତା । ଏହା ସମଗ୍ର ପ୍ରଶାସନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଚଳ କରିଦେଇଥାନ୍ତା । ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିନାଥାନ୍ତା ।ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆୟୋଜନ କରିବା କଷ୍ଟକର ହେବ । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କିଛି ବିବେକାଧୀକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଜରୁରୀ ଥିଲା । ପ୍ରକୃତରେ କିଛି ଭେଦଭାବ ହୋଇଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ । ଯଦି ଅବିଶ୍ୱାସ ଅଧିସୂଚନା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମର ନୀତିର ଅଗ୍ରଗତି ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଖରାପ ବିଶ୍ୱାସରେ ଏବଂ ଭେଦଭାବ ମାଧ୍ୟମରେ ଏପରି ଅଧିସୂଚନା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଦିଆଯାଏ, ଯାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13 (3) ଅନୁଯାୟୀ "ଆଇନ" ର ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଆସେ, ତାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13 (2) ଅନୁଯାୟୀ ବାତିଲ ହେବ। ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ କୌଣସି ଦୃଢ଼ ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ତର୍କ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଦର୍ଶାଇ ନାହାଁନ୍ତି ଯେ ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଅଧିକାଂଶ ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ତର୍କ କିପରି ଏବଂ କାହିଁକି ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଅସମର୍ଥନୀୟ । ଏହି ପରିସରରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାଂଶ ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ଆମେ ନିଜକୁ ସହମତ ବୋଲି କହିବା ବ୍ୟତୀତ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ଆମ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଷୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ, ଯଥା, ନ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ତାରିଖର ସଂଜ୍ଞାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିବା ସଂଶୋଧନକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଅବୈଧ ଥିଲା କାରଣ ଅଧିନିୟମରେ ସେହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ମୂଳ ସଂଜ୍ଞା ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଗ୍ରାମଗୁଡିକୁ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନ୍ୟସ୍ତ ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବା ପାଇଁ କୌଣସି ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା I ତେବେ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଏହି ଆପତ୍ତି ଉପରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ଚାପ ପକାଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟରେ ଅଧିକ କିଛି କହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ I

ତେଣୁ ଫଳାଫଳ ହେଉଛି ଯେ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟାମାନ 167 ଏବଂ 168/1953 କୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 169/1953 କୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି I

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ --ହେମଗିର, ସାରପଗଡ଼ ଏବଂ ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରୁ ଏହି ତିନୋଟି ଆବେଦନ ଆସିଛି I

28 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1951 ରେ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ 1951 (ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ 1952 ର I) ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା I ଏହି ଅଧିନିୟମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ପରେ ଅର୍ଥାତ 23 ଜାନୁଆରୀ, 1952 ରେ ଏହା ଆଇନରେ ପରିଣତ ହେଲା I

ଏହି ଅଧିନିୟମ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ "ମଧ୍ୟସ୍ଥି" ଙ୍କ "ଭୂସମ୍ପତ୍ତି" କୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ I ଏପରି କ୍ଷମତା ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଧିନିୟମ 3 ଅନୁଯାୟୀ ସମୟ ସମୟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ତିନୋଟି ରହିଛି ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଛି I

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଏହି ପଦକ୍ଷେପକୁ ଅନେକ ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:(1) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅବୈଧ ଥିଲା କାରଣ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ମୌଳିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛି; (2) ଏହା ବୈଧ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡ଼ିକ *କ୍ଷମତାତୀତ* ଅଟେ କାରଣ (a) ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମିଦାରୀଗୁଡିକ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 (g) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ଭୂସମ୍ପତ୍ତି" ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ (b) ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଧାରା 2 (h) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ନୁହଁନ୍ତି I

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଆମେ ପ୍ରଥମେ "ଭୂସମ୍ପତ୍ତି" ଏବଂ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବୁ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରେ କାରଣ ଧାରା 3 (1) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଯେ ଅଧିସୂଚନାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ରାଜ୍ୟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ବାଧାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛି ।

"ଏକ "ଭୂସମ୍ପତ୍ତି" ର ସଂଜ୍ଞା ଧାରା 2 (g) ରେ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

" ' ମାହାଲ...ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମାନ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ସଂଗ୍ରହ ଯାହା ଜମି ରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ଏକ ଏକକ ଭାବରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ଦାୟୀ ।

" ମଧ୍ୟସ୍ଥ" କୁ ଧାରା 2 (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି:

"ମଧ୍ୟସ୍ଥ'..........ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ୱାଜିବ-ଉଲ-ଅର୍ଜ କିମ୍ବା କୌଣସି ସନଦ, ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସାଧନର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଜମିନ୍ଦାର, ଇଲାକଦାର, ଖୋରପୋଷଦାର କିମ୍ବା ଜାଗୀରଦାର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସହିତ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଭାରତୀୟ ରାଜ୍ୟର ଶାସକଙ୍କ ସମେତ ଜଣେ ମୌଫିଦାର ।

ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଯେ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆମେ ଚିନ୍ତିତ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳ, ତେଣୁ ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ସଂଜ୍ଞାର ଯେଉଁ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିଛୁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆମକୁ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଉପରୋକ୍ତ ସଂଜ୍ଞାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ "ଭୂସମ୍ପତ୍ତି" ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତେଣୁ ଖଣ୍ଡ (h) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ପରି ଜଣେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆମେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ସଂଜ୍ଞାରୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା । "ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଜମିଦାର ଅଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ନୁହଁନ୍ତି କାରଣ ଏହି ସଂଜ୍ଞାରେ ସମସ୍ତ ଜମିଦାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି, ବରଂ କେବଳ ଯେଉଁମାନେ ଜମିଦାର ଇତ୍ୟାଦି, ଏହାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ—

(a) କୌଣସି "ୱାଜିବ-ଉଲ-ଅର୍ଜ"

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

(b) କୌଣସି "ସନଦ, ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନ" ।

ଆମେ ଶେଷ ତିନିଜଣଙ୍କୁ ଏକାଠି ଗୋଷ୍ଠୀଭୁକ୍ତ କରିଛୁ କାରଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଯେପରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ସବୁକୁ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ । ତାଙ୍କ ମତରେ, "ଦଲିଲ" ଏବଂ "ଅନ୍ୟ ସାଧନ" କୁ "ସନଦ" ସହିତ *"ସେହି ପ୍ରକାର"* ପଢ଼ିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତେଣୁ ଏହା ଏକ ସନଦ ଭଳି ଶୀର୍ଷକ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସୀମିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁଥିରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ ଜମିଦାରୀର ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଆମେ ରାଜି ହେଉ ନାହୁଁ । ଆମ ମତରେ, ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବେ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟର ଅଧିପତିତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଥିବା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ, ଆମ ମତରେ, ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଆସିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି ଏହି ଜମିଦାରମାନେ ଏକଦା ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ସମୟରେ ଭାରତରେ ଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇନଥାନ୍ତା କାରଣ ଧାରା 2 (h) ରେ ସଂଜ୍ଞାର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ସିଧାସଳଖ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ ।ଏହି ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେଠାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବର୍ଗରେ ରହିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ଆସିଥାଉ, ସଂଜ୍ଞା ବଦଳି ଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସେଠାରେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ଅର୍ଥ ଏହା କିମ୍ବା ତାହା ହୋଇନଥାନ୍ତା (କେବଳ ଏକ ମୌଫିଦାରଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୁହେଁ), ବରଂ ଏହା କିମ୍ବା ତାହା "କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜର *ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ*" ହୋଇଥାନ୍ତା । ତେଣୁ ଏକ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" "ଜମିଦାର" କିମ୍ବା "ଜମିଦାରର" ଅର୍ଥକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଜମିଦାରର ଅର୍ଥକୁ (1) ୱାଜିବ-ଉଲ-ଅର୍ଜ (2) କୌଣସି ସନଦ (3) କୌଣସି ଦଲିଲ କିମ୍ବା (4) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାଧନର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାଇଥାଏ । ଆମେ ଏହା ଗ୍ରହଣ କରୁ ଯେ ଏହା ଜାଣିଶୁଣି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପଛରେ କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ।

ତେବେ "ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କ "ଣ? ଏହାର ଅର୍ଥ କେବଳ 'ଏ' କୁ ଜମିଦାର ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ନୁହେଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ଯଦି ସେହି ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏରେ 'ଏ' ର ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଏ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଜମିଦାର କୁହାଯାଏ କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଏ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ କରିଥାଏ, କାରଣ ଯଦି ଏହାର କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଏହି ସଂଜ୍ଞାରେ ଏପରି କୁହାଯାଇଥାଆନ୍ତା । ଆମ ମତରେ , କେବଳ ସେହି ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯାହା ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କରେ, କିମ୍ବା ଜଡ଼ିତ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଅର୍ଥାତ୍,

ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ଯେଉଁମାନେ ରୟତ କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତ ଚାଷୀ ଏବଂ ଜମିଦାର ଅଧିପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜମି ଉପରେ ଆଗ୍ରହ ରଖନ୍ତି I ଆମେ କ "ଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ତାହା ଏହି ଦୁଇଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦର୍ଶାଇବ I

'ଏ' ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ଜମିଦାର ହୋଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ତଥାପି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ପ୍ରଜା ଭାବରେ ଜମି ଧାରଣ କରିପାରିବେ, ଯାହାର ତାଙ୍କ ଜମିଦାରୀ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ I ବର୍ତ୍ତମାନ 'ଏ' ଏକ କାବୁଲିଅତ କିମ୍ବା ସେହି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ନିକଟତମ ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ସହ ଏକ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ସମ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ କରିପାରିବେ ଏବଂ ନିଜକୁ ଜମିଦାର ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଜମିଦାର ଆଖ୍ୟା ଦେବନାହିଁ କାରଣ ଦଲିଲ ଜମିଦାରଙ୍କ ସହିତ କାରବାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ ବରଂ ଜଣେ ଜମି ମାଲିକ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରଜା ସହିତ କାରବାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ I ଯଦିଓ ସେଠାରେ ଜମିଦାର କୁହାଯାଉଥିଲା, ଶବ୍ଦଟି କେବଳ ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ହେବ, ଏବଂ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ଦଲିଲର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଜା ହେବେ I

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଟିକୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ I ଜଣେ ଶାସକ ମୁଖ୍ୟ କ୍ରୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପ୍ରକାରର ଜମିଦାରୀ ହାସଲ କରିପାରନ୍ତି I ଜମିଦାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜରେ, ତାଙ୍କୁ ରାଜା କିମ୍ବା ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସେହି ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତଥାକଥିତ ଭାବରେ ସେ ଜଣେ ଶାସକ ମୁଖ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ I ସେ କେବଳ ଜଣେ ଜମିଦାର ହେବେ I ତାହା ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ଯେଉଁଥିରେ ଆମେ ଧାରା 2 ରେ ଏହି ଖଣ୍ଡକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ I ସଂଜ୍ଞାର ଦୁଇଟି ଅଂଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଆମେ ଅଣଦେଖା କରିପାରିବୁ ନାହିଁ, ଏବଂ ଆମେ "ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ କିଛି ବୋଧଗମ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ I

ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ ଜମିଦାରମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର; କେତେକ ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅଟନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ରୟତ ଏବଂ ଜମି ଅଧୀନରେ ଥିବା ପ୍ରଜାଙ୍କଠାରୁ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି । ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ସତ୍ତ୍ୱ ଅଛି କିନ୍ତୁ ଇଂରାଜୀ ଆଇନର ପ୍ରକୃତ ଦେୟ ସରଳ ନୁହେଁ I ସେମାନେ ଇଂଲଣ୍ଡ ପରି ଜମିଦାରଙ୍କ ପ୍ରଭୁ ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ଜଣେ ଇଂରାଜୀ ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ସହ କମ୍ କୌଣସି ସମାନତା ନାହିଁ ଯଦିଓ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତାଙ୍କର କିଛି ଗୁଣ ଅଛି I (ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତର ବାଡେନ-ପାୱେଲଙ୍କ ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ସିଷ୍ଟମ, ଖଣ୍ଡ I, ପୃଷ୍ଠା 130,519 ଏବଂ 523 ଦେଖନ୍ତୁ); ଅନ୍ୟମାନେ କେବଳ ଶାସକ ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା କେବଳ ସୌଜନ୍ୟ ଉପାଧି ସହିତ ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରିୟ କିମ୍ବା କେବଳ କୃଷକ ଚାଷୀ ଅଟନ୍ତି I

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଖଣ୍ଡ 1 ର ପୃଷ୍ଠା 508 ରେ ବାଡେନ-ପାୱେଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଆଲୋକିତ କରୁଛି । ସେ 1713 ମସିହାରେ ମୋଗଲ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଅବନତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଅବନତି କେବଳ ବାହ୍ୟ ପ୍ରଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ସମଗ୍ର ପ୍ରଶାସନ କଳ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ କୋହଳ କରିବା ଏବଂ ସୁବିଧାଜନକ ଅଞ୍ଚଳର ରାଜସ୍ୱକୁ ଚାଷ କରିବାର ଯୋଜନାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଥିଲା । ତା 'ପରେ ଏହି ବାକ୍ୟାଂଶ ଆସେ-"ତା' ପରେ ଏହା ରାଜା, ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରାଚୀନ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ, ଯେଉଁମାନେ ଦେଶ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଦଖଲ ରଖିଥିଲେ, ଏବଂ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଜମିଦାର କୁହାଯାଉଥିଲା, ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କୃଷକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ ସମାନ ନାମ ଏବଂ ସମାନ ପଦବୀ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ, ଆମେ ଦେଖୁ ଯେ ପୂର୍ବତନ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଶକ୍ତି ରହିଛି--ଆମିଲସ୍, କାରୋରିସ୍, ଇତ୍ୟାଦି--ବ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରିୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମଧ୍ୟ ଜମିଦାରଙ୍କ ନାମ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏବଂ ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ, ନାମ ନେବା ବ୍ୟତୀତ, ବୟସ୍କ ଜମିଧାରୀଙ୍କ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁକରଣ କରିବେ ।

ପୃଷ୍ଠା 401 ରେ ସେ ଆମକୁ କୁହନ୍ତି ଯେ *କିଛି* ଜମିଦାର ପୁରୁଣା ରାଜା ଥିଲେ ଯାହାର ଜମି ସହିତ ଅତି ଘନିଷ୍ଠ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା (ପୃଷ୍ଠା 579 ମଧ୍ୟ ଦେଖନ୍ତୁ) ଏବଂ ପୃଷ୍ଠା 7 ରେ ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତର କିଛି ଭାଗରେ ଏହି ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର କୃଷକ ଚାଷୀ । ଏହାର ପ୍ରକୃତ ଫଳାଫଳ ହେଉଛି ଯେ ସେ "ଜମିଦାର" ଶବ୍ଦକୁ ପୃଷ୍ଠା 261 ରେ ଏକ "ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଶବ୍ଦ" ବୋଲି କହିଛନ୍ତି କାରଣ ଏହା କେବଳ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଇତିହାସର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସମାନ ସ୍ଥାନରେ ବିଭିନ୍ନ ଆକାର ନେଇଥାଏ । ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମେ ସାର୍ବଭୌମ କିମ୍ବା ଅର୍ଦ୍ଧ-ସାର୍ବଭୌମ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିବା ଜଣେ ରାଜା କିମ୍ବା କ୍ଷୁଦ୍ର ମୁଖିଆଙ୍କ ସହ କାରବାର କରୁଛୁ, ଅନ୍ୟଟିରେ ରାଜସ୍ୱ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସହିତ, ଅନ୍ୟଟିରେ ଇଂରାଜୀ ଅର୍ଥରେ ଛୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ଜମିଦାରଙ୍କ ସହ, ଅନ୍ୟଟିରେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର କୃଷକ ଚାଷୀ ସହିତ ଏବଂ ବେଳେବେଳେ କେବଳ ସୌଜନ୍ୟ ଉପାଧି ସହିତ ଯାହାର କୌଣସି ଆଇନଗତ ମୂଳଦୁଆ କିମ୍ବା ସମର୍ଥନ ନାହିଁ । ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହି ଆଇନ ସେହି କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ଜମିର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ଚାଷ କରନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍, ରୟତମାନଙ୍କ ପାଇଁ, କିମ୍ବା ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହା ଇଂରାଜୀ ଅର୍ଥରେ ଜଣେ ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ, ଯିଏ ମାଟିର ପ୍ରକୃତ ମାଲିକ, କାରଣ ଅଧିନିୟମର ଶୀର୍ଷକ, ପ୍ରସ୍ତାବନା ଏବଂ ସଂଜ୍ଞାମାନ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ସୂଚିତ କରେ । ଶୀର୍ଷକ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବନା ସମାନ ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରେ ଏବଂ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଏକ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

" ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ଜମି ଉପରେ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର, ସ୍ୱତ୍ୱ ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥର ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ଯାହା କୌଣସି ନାମରେ ଥାଉନା କାହିଁକି" ।

ତେଣୁ ଆମେ ଯେଉଁ ଅସ୍ୱଷ୍ଟ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛୁ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଆମେ ବାଧ୍ୟ, ଯାହା ଅଧିନିୟମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବ, ଏପରି ଉପାୟରେ ନୁହେଁ, ଯାହା ତା 'ଠାରୁ ଆଗକୁ ଯାଇପାରିବ । ତଦନୁସାରେ ଆମେ ବିଚାର କରୁ ଯେ ଧାରା 2 (h) ରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ଆମେ ସେଠାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରୋଟି ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" କହିପାରିବା, ଅର୍ଥାତ୍, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ରୟତ ଏବଂ ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜମିରେ ଆଗ୍ରହ ରଖନ୍ତି ।

ଏହା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଯେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ବୋଲି କହିବା ଉଚିତ, ଯେତେବେଳେ ଆଲୋଚନାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ଅର୍ଥ କ'ଣ ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରିବା, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ସୁବିଧାଜନକ ଶବ୍ଦ, ଏବଂ ଆମେ ଯାହା କହିଛୁ ତାହା ସହିତ ପଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଏହା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ହେବ ବୋଲି ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଜମିଦାରୀ ଜମି ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ବୋଲି କେବଳ ଏହାର ସତ୍ୟତା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ନୁହେଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି ସେମାନେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" କାରଣ, ଯେପରି ପ୍ରିଭି ପରିଷଦ ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି, କେବଳ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ବିବାଦୀୟ ଜମି ଏକ ବୃହତ ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ଭୌଗୋଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ ଯେ ସେଗୁଡିକ ସେହି ଗ୍ରାମଗୁଡିକର ଅଂଶ । *[ଭାରତ ରାଜ୍ୟ ସଚିବ ବନାମ ରାଜା ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରସାଦ ସିଂ*[1] *ଏବଂ ଫୋର୍ବସ୍ ବନାମ ମୀର ମହମ୍ମଦ ତୁକି ମାମଲା ଦେଖନ୍ତୁ];* କିମ୍ବା ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜା କେତେକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହି ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ସାଧାରଣ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ, କାରଣ, ଯେପରି ଲର୍ଡ ଫିଲିମୋର *ଭାରତ ରାଜ୍ୟ ସଚିବ ବନାମ ରାଜା ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରସାଦ ସିଂ* [2] ମାମଲାରେ ପୃଷ୍ଠା 552 ରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହାକୁ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଅଧିପତିତ୍ୱ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଯାହା ସହିତ ଶ୍ରେଣୀଗତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ନ ପାଇବା ପାଇଁ ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ପଡିବ ।

(1) I.L.R. 53 Cal. 533 at 547
(2) (1870) 13 I.A. 438 at 457

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଯେ ସେମାନେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ନୁହଁନ୍ତି ବରଂ ମାଟିର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜମିଦାର, ଯଦି ଆମେ କେବଳ ଉଦ୍ଧୃତ ପ୍ରିଭି ପରିଷଦର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଷୟରେ ପୁନର୍ବାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ତେବେ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝି ହେବ । ସେଠାକାର ଜମିଦାର ଘାଟୱାଲି ଦିଗୱାରମାନଙ୍କର ଅଧିପତି ବୋଲି ଦାବି କରୁଥିଲେ, ଯେପରି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଗଙ୍ଗପୁର ଜମିଦାରୀମାନଙ୍କର ଅଧିପତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଲର୍ଡ ଫିଲିମୋର ପୃଷ୍ଠା 553 ରେ କହିଛନ୍ତି --

" ଏହା ସହମତି ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ଏହି ଦିଗୱାରମାନେ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ରାଜାଙ୍କ ସହ ମିଳିତ ହୋଇଥାଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ଉଭୟଙ୍କ ଠାରୁ ଉଚ୍ଚତର ଏକ ସାର୍ବଭୌମ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଇପାରନ୍ତି" ।

ନ୍ୟାୟିକ ସମିତି ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଘାଟୱାଲି ଜମି କାରବାର କରୁଥିଲେ ତାହା ରାଜାଙ୍କ ଜମିଦାରୀର ଭୌଗୋଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏହାର ଅଂଶବିଶେଷ ନଥିଲେ ।

ବୀର ବିକ୍ରମ ଦେଓ ବନାମ ଭାରତ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସଚିବ[1] ମାମଲାରେ ବିଚାର ପାଇଁ ସମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରିଭି ପରିଷଦ ଆଠଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଦାବି କରିଥିଲା । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅର୍ଦ୍ଧ-ସାର୍ବଭୌମ ସ୍ଥିତି ଦାବି କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶର ଜମିଦାରୀର ଇତିହାସ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ରାୟରୁ ଅନେକ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ବିବୃତିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ନିମ୍ନ ଅଦାଲତମାନେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଜମିଦାରମାନେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଥିଲେ-ସାମନ୍ତବାଦୀ ଏବଂ ଅଣ-ସାମନ୍ତବାଦୀ (ପୃଷ୍ଠା 637)।ପ୍ରିଭି ପରିଷଦ ପୃଷ୍ଠା 657 ରେ ଏହା ଉପରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ -

" ଖାରିୟାରର ଜମିଦାର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମକଦ୍ଦମାଗୁଡ଼ିକରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି କେବଳ ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ରିଟିଶ ବିଷୟର ସ୍ଥିତି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶର କ୍ଷୁଦ୍ର ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରେ 1864 ମସିହାରେ ଅନୁଦାନ ଦ୍ୱାରା ଏହି ବିଷୟ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । କେତେକଙ୍କୁ ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱର କିଛି ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିବା ସାମନ୍ତବାଦୀ ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅଣ-ସାମନ୍ତବାଦୀ ଭାବରେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସାଧାରଣ ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଜା ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ।

([1]) I.L.R. 39 Cal. 615.

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦି ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ବଦଳରେ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ ହୁଏ, ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମକଦ୍ଦମାକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟ ବିଷୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଦାବି କରିବା ସେହି ଦାବି *ସହିତ* ସମାନ ହୋଇଯାଏ ଯାହା ଭାରତ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସଚିବଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମାରେ ବାଦୀମାନେ କରିଥିଲେ । ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ *ସହିତ* ସେହି ମାମଲାରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତିର ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା କାରଣ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ 1863 ମସିହାରେ ଉଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1864 ମସିହାରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 1874 ମସିହାରେ ସେହି ମକଦ୍ଦମାର ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ପୂର୍ବଜମାନେ ସନଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ (ପୃଷ୍ଠା 637)।ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟ *ସହିତ* ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତିର ପ୍ରଶ୍ନ ବାରମ୍ବାର ଉଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ଜାଣିଶୁଣି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇନଥିଲା; ଏବଂ ଏହା ଏକ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ସତ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ସନଦ ନାହିଁ ।

ଆଉ ଏକ କଥା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ବାଦୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଭୂୟାଁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଏବଂ ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ପୂର୍ବଜମାନେ ମୂଳ ବସତି ସ୍ଥାପନକାରୀ ଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ ଗଙ୍ଗପୁରର ମୁଖ୍ୟମାନେ ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଭୂମିରେ ଥିଲେ ।ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଡେନ-ପାୱେଲ ତାଙ୍କ ପୁସ୍ତକର ଖଣ୍ଡରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ ବଙ୍ଗଳା ଏବଂ ଛୋଟ ନାଗପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଭୂୟାଁମାନଙ୍କ ଇତିହାସ ଯାହା ଏକଦା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତ ଥିଲା । ପୃଷ୍ଠା 577 ରେ ସେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭୂୟାଁମାନେ ଗାଁର ମୂଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଥିଲେ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠା 581 ରେ ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ -

" ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଥିଲା ଯେ କୌଣସି ଭୁଇଁହାର (ମୂଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କ ପରିବାରର) କେବେବି ତାଙ୍କ ଜମି ହରାଇପାରିବେ ନାହିଁ; ଯାହାଦ୍ୱାରା ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସେ ଫେରି ଆସି ବର୍ତ୍ତମାନର ଧାରକଙ୍କଠାରୁ ଏହାକୁ ପାଇବାପାଇଁ ଦାବି କରିପାରିବେ ।

କିନ୍ତୁ ସେ 580 ପୃଷ୍ଠାରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ -

"ଯେତେବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା, କିଛି ବଞ୍ଚିଥିବା ରାଜା, ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁଦାନପ୍ରାପ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ଥାୟୀ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସହିତ " ଜମିଦାର"ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା .... ଯେତେବେଳେ ପୁରୁଣା ରାଜାମାନେ (କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ) ଜମିଦାର ହୋଇଥିଲେ................ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମାଗଣା ଆବଣ୍ଟନରେ 'ଭୂଇଁହାର' ଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ କରିବାକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ; ଏବଂ ଏହା ଏତେ ଅସନ୍ତୋଷ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଯେ 1831-32 ରେ ଏବଂ ପୁଣି 1858 ରେ ବିଦ୍ରୋହ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।..........ପୁରୁଣା କାର୍ଯ୍ୟକାଳକୁ ଅଣଦେଖା କରି

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଏବଂ ଭୂଇଁହାରୀ ଅଧିକାରକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିବା ଜମିଦାରଙ୍କ ଜବରଦଖଲରୁ ଉପୁଜିଥିବା ଅନିଶ୍ଚିତତା ଏବଂ ଅସନ୍ତୋଷକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ 1869ରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା" ।

ତଦନୁସାରେ, ସେହି ବର୍ଷ ସମସ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ଅଧିକାରର ଯାଞ୍ଚ, ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏବଂ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆୟୁକ୍ତ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ ଭୂୟାଁମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି *ସହିତ* ବଞ୍ଚିଥିବା ରାଜା ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ମୁଖ୍ୟ ଥିବା "ଜମିଦାର" ଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଏହାର ସମାଧାନ ଏବଂ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଭୂୟାଁ ବାଦୀମାନେ ଏବଂ ଗଙ୍ଗପୁରର ଶାସକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରୟାସ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇନାହିଁ ।

ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ଭୂୟାଁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଡାଲ୍ଟନଙ୍କ ଏଥ୍ନୋଲୋଜି ଅଫ୍ ବେଙ୍ଗଲ (1873), ପୃଷ୍ଠା 139 ଏବଂ 140 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି-ସେହି ଲେଖକଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଗଙ୍ଗପୁରର ଭୂୟାଁମାନେ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ମାଲିକାନା ଅଧିକାରର ଅଧିକାରୀ । କିନ୍ତୁ ସେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବାକ୍ୟରେ ଏହା କହି ଏହାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରନ୍ତି ଯେ -

" ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସେହି ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଯେଉଁମାନଙ୍କଠାରୁ ସେହି ମୁଖ୍ୟମାନେ ମୂଳତଃ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମର୍ଥନରେ କିମ୍ବା ବିରୋଧରେ ରାଜ୍ୟ ରାଜନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନେ ପକ୍ଷ ନିଅନ୍ତି ।

"ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରମାଣ ଯେ ଗଙ୍ଗପୁରର ଶାସକମାନଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଗଙ୍ଗପୁରର ଭୂୟାଁମାନେ ସେଠାରେ ଥିଲେ ।

1891 ମସିହାରେ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜା ଏବଂ ହେମଗିର ଓ ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ବଙ୍ଗଳା-ନାଗପୁର ରେଳପଥ ସେମାନଙ୍କ ଜମିର ଏକ ଅଂଶକୁ କାଟିଦେଇଥିଲା, ଏବଂ ଉଭୟ ଜଙ୍ଗଲରୁ କାଟିଥିବା କାଠ ପାଇଁ ରେଳପଥ ଠାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଜମିଦାରୀ ଜଙ୍ଗଲରୁ ନିଆଯାଇଥିବା କାଠ ପାଇଁ ଆୟୁକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ଏଚ୍. ଗ୍ରିମ୍ଲି ରାଜାଙ୍କୁ କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କ ଖାଲସା ଜମିରୁ ନିଆଯାଇଥିବା କାଠ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସମୟରେ, ସେ 1879 ର ହେୱିଟଙ୍କ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ବିବୃତିରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଂଶକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରିଛନ୍ତି:

"ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାର କେବଳ ଜଣେ ତହସିଲଦାର କିମ୍ବା ରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ଖଜଣା-ସଂଗ୍ରହକାରୀ ବୋଲି କହିବା ଅବୈଧ, ଏବଂ ଏହା ସନ୍ଦେହାତୀତ ଭାବରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ନାଗ୍ରା ଗ୍ରାମଗୁଡିକରେ ଜମିଦାରଙ୍କର ସ୍ଥାୟୀ ସତ୍ତ୍ୱ ଅଛି ଏବଂ ଏକ ଜମିଦାରଙ୍କ ପରି ବଙ୍ଗୀୟ ସ୍ଥାୟୀ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଧୀନରେ ବ୍ୟବହାରିକ ଭାବରେ ସମାନ ସ୍ତରରେ ରହିଛି ।

ତା 'ପରେ ସେ ଉପସଂହାରରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ --

" ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ଏବଂ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ନାଗ୍ରା ଏବଂ ହେମଗିରର ଜମିଦାର ଏବଂ ଗଙ୍ଗପୁରର ଅନ୍ୟ ଜମିଦାରମାନେ ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ସେମାନଙ୍କ ଜମିଦାରିରେ ସ୍ଥାୟୀ ଅଧିକାର ରଖିଥିବା ନୁହେଁ ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାର ଥିବା ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିଲା । ସେମାନେ ମାଟିର ମୂଳ ଅଧିବାସୀ ବୋଲି ମନେହୁଏ, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ଲୋହରଦୁଗ୍ଗାର ମାନଭୂମରେ ଥିବା ମାଙ୍କିମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ଯେଉଁମାନେ ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଆଦିବାସୀ ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ବାର କିମ୍ବା ଅଧିକ ଗାଁର ଗୋଷ୍ଠୀ ଧାରଣ କରୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚତର ରାଜା କିମ୍ବା ଜମିଦାର, ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିକାଶର ଏକ ଜୀବ ଭାବରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି" ।

ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇଥିବା ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଐତିହାସିକ ସାମଗ୍ରୀରୁ ଆମକୁ ଅଧିକ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ କାରଣ ଆମେ ଏଠାରେ ଶେଷପର୍ଯ୍ୟାୟ ସ୍ଥିର କରୁନାହୁଁ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଠାରୁ ଅଧିକ କହିବା ଭୁଲ ହେବ କାରଣ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ନାହାଁନ୍ତି । ଏହା କହିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ ଭୂୟାଁ ମାନଙ୍କ ଶାସନକାଳର ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାକ୍ -ଐତିହାସିକ ଯୁଗରେ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ରାଜପୁତ ରାଜାମାନଙ୍କ ଏକ ବିଜୟୀ ବଂଶର ସୃଷ୍ଟି ନଥିଲା ବୋଲି ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଐତିହାସିକ ସାମଗ୍ରୀ ଅଛି । ଯେପରି ଶ୍ରୀ ଫୋର୍ବସ୍ ଏହାକୁ ରାଜନୈତିକ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 1900-1901 ର 26 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି:

" ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ବିଜେତାଙ୍କ ନିର୍ବିବାଦିତ ଅଧିକାର ଥିଲା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏହାର ସନଦରେ ଏହାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଆଦେଶ ଦେବା ସ୍ଥିତିରେ ରହିଛି । *କିନ୍ତୁ ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଖ୍ୟମାନେ ସମାନ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱର ସ୍ଥିତିରେ ରହିବା ଠାରୁ ବହୁତ ଦୂରରେ" ।*

"ହଣ୍ଟରଙ୍କ ଇମ୍ପେରିଆଲ୍ ଗେଜେଟର ଖଣ୍ଡ 4, ପୃଷ୍ଠା 478, ଏବଂ ସାର୍ ରିଚାର୍ଡ ଟେମ୍ପଲଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଜମିଦାରୀ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଚିଫଟେନସିପ୍, ପୃଷ୍ଠା 18 ରେ ସମାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

<u>1953</u>
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
<u>ଅନ୍ୟମାନେ</u>
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଦେଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଏହା ଚିତ୍ରର କେବଳ ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱ ଏବଂ ଏହାର ବିପରୀତରେ ସଙ୍କେତ ଦେବା ପାଇଁ ବହୁତ କିଛି ଥାଇପାରେ ଏବଂ ଗଙ୍ଗପୁରର ଶାସକଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଏହା କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର, ବିଶେଷ କରି ଯେହେତୁ ଆମେ ସୂଚାଇଥିବା ଅବସରରେ ବିବାଦ ଉଠାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୁଇ ଜଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଧିକାରୀ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଛନ୍ତି । କନୋଲି ତାଙ୍କ 1907-1911 ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବୃତିରେ କହିଛନ୍ତି -

" ରାଜ୍ୟରେ ଚାରୋଟି ଜମିଦାରୀ ଅଛି ..... ସବୁ ଭୂୟାଁଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରହିଛି । ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ବୁଝାମଣାରେ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

"ମୁଖାର୍ଜୀ ତାଙ୍କ 1929-36 ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବୃତିରେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ -

"ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ଜମିଦାରଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ କୌଣସି ପ୍ରଶାସନିକ କାଗଜରେ *ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ନାହିଁ* ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବନ୍ଦୋବସ୍ତରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ । "1941 ମସିହାରେ ରାମଧାନୀଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ଜମି ଅଧିକାର ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ବିବୃତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ବିବୃତିର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡର ପାରା 75 ରେ ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ପଟେ ଜମିଦାରମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ସନଦ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଶାସକମାନେ ସଠିକ୍ ଆଇନକୁ ସମର୍ଥନ କରୁନାହାନ୍ତି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ହାତ ବାନ୍ଧିଦେବ । ଏବଂ ଖଣ୍ଡ III ରେ ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ -

" ଜମିଦାରମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ସନଦ ଜାରି କରାଯାଇନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ସଂଜ୍ଞା ନାହିଁ ।"

ଚିତ୍ରର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ଥାଇପାରେ ବୋଲି *କୁଞ୍ଜରଲାଲ ସିଂହ ବନାମ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର*[1] *ଏବଂ ରାଜକୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦଲାଲ ସିଂହ ଦେଓ ବନାମ ବାରାବୋନି କୋଇଲା କନସର୍ଣ୍ଣ ଲିମିଟେଡ୍*[2] ମାମଲାରେ ସଂଗୃହୀତ ଐତିହାସିକ ତଥ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜମିଦାରମାନେ ଶାସକ ଶକ୍ତି *ସହିତ* ସ୍ୱାଧୀନ ସାର୍ବଭୌମ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ

([1]) I.L.R. 1944 Nag. 180 at 215 to 221.
([2]) I.L.R. 62 Cal. 346 at 354 & 355

ସମୟକ୍ରମେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏକଦା ସେମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ସେମାନେ ଅଧସ୍ତନ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ଘଟିଛି କି ନାହିଁ ତାହା କେବେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କିଛି ଅନୁମାନ କରିବା ଆମ ପାଇଁ ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଐତିହାସିକ ସାମଗ୍ରୀର ଏହି ବିଶାଳ ଅଂଶକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାରେ ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ଯେ କେବଳ "ଜମିଦାର" ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର କିଛି ପ୍ରମାଣ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଦସ୍ତାବିଜରେ ଏହି ଶବ୍ଦର ଏକ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ "ଆନ୍ତଃ-ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ଭାବରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଞ୍ଚ କରି ସ୍ଥିର କରିପାରିବା ନାହିଁ ଯେତେବେଳେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବୃତିଗୁଡିକ ଯେଉଁଥିରେ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇଥାଏ ଯେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ପରସ୍ପର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାରର ସଂଜ୍ଞା *ସହିତ* ସହମତ ହେବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ପ୍ରଥମ ଦସ୍ତାବିଜ ଯାହା ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ନିର୍ଭରଶୀଳ, ତାହା ହେଉଛି ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍ ।ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜର ଅର୍ଥ କ'ଣ ଏବଂ ଏଥିରେ କ'ଣ ରହିଛି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଗବେଷଣା ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେ ଏ ସବୁ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁନାହୁଁ । ଆମେ ଏହି ମାମଲାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ (ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନକରି) ଅନୁମାନ କରିବୁ ଯେ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ, ଯଦିଓ ଏହାକୁ ରେକର୍ଡ ଅଫ୍ ରାଇଟ୍ସ କୁହାଯାଏ ଯାହା ଅଧିନିୟମର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଦସ୍ତାବିଜଟି କ'ଣ? ଏହା "ଇଲାକୀଦାରର ମୁଖ୍ୟ" ଙ୍କ *ସହିତ* ରୟତ ଏବଂ ଗାଓଣ୍ଟିଆଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରେ; "ଜମିଦାର" ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ନା "ମୁଖ୍ୟ" ଶବ୍ଦ କିମ୍ବା "ଇଲାକୀଦାର" ଶବ୍ଦକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିରେ କେବଳ ଏତିକି କୁହାଯାଇଛି ଯେ "ମାଲଗୁଜାରୀ" "ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଇଲାକଦାର" ଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ "ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଇଲାକଦାର" ଙ୍କ ସମସ୍ତ ବିଧି ସମ୍ମତ ଆଦେଶ ବିନା କୌଣସି ଆପତ୍ତି ବିନା ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ଆମ ପାଖରେ ଆହୁରି ଏକ ସତ୍ୟତା ରହିଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗାଉଁଣ୍ଟିଆଙ୍କୁ ପଟ୍ଟା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଏହି ଅଧିକାରର ନଥି ସହିତ ମେଳ ଖାଉଛି, କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ପଟ୍ଟା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏହାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତି; ଏହା ମଧ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପଟ୍ଟା ଗୁଡ଼ିକରେ ଜମିଦାର ଭାବରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛନ୍ତି । ଏକ ସାଧାରଣ ପଟ୍ଟା ଏହି ରୂପରେ ଥାଏ:

"ଗାଉଁଣ୍ଟିଆ ପଟ୍ଟା; ଏହି ଗାଉଁଣ୍ଟିଆ ପଟ୍ଟା ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି............................

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଏଠାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଧିକାର ନଥିରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିୟମ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ । ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା କିସ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣ ମାଲଗୁଜାରୀ ଏବଂ ଶୁଳ୍କ କୋଷାଗାରରେ ଜମା କରିବା ଉଚିତ୍ ।............

(ଏସଡି.) (ଦସ୍ତଖତ)

ଜମିଦାର "।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ କନୋଲିଙ୍କ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବୃତି ସହିତ ପଢାଯାଏ, ଯାହାର ଏହା ଏକ ଅଂଶ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏହି ଦସ୍ତାବିଜଟି ଗଙ୍ଗପୁରର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ *ସହିତ* ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଛଳନା କରେ ନାହିଁ, କାରଣ କନୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେହି ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସହମତି ହୋଇନଥିଲା କିମ୍ବା ତାହା ସ୍ଥିର ହୋଇନଥିଲା । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପଟ୍ଟାରେ ନିଜକୁ ଜମିଦାର ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସମଗ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଜମିଦାର । "ମୁଖ୍ୟ" କିମ୍ବା "ଇଲାକଦାର" ଶବ୍ଦର ନିରନ୍ତର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଏହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକଭାବେ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ *ସେମାନେ* ଏହି ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିପତି ଏବଂ ଗାଓଣ୍ଟିଆମାନେ *ସେମାନଙ୍କର* ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଏବଂ, ଯେପରି ଆମେ ଦେଖିଛୁ, ତାହା ସେହି ବିବାଦର ଆଧାର ଅଟେ । ତେଣୁ ଆମେ ଏହା ଧରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏହି "ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍" ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ଜମିଦାର" (ଯଦିଓ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜ୍ ବୋଲି ଧରାଯାଏ), "ଜମିଦାର" ର ଅର୍ଥକୁ ନେଇ, ଯେହେତୁ ଏହା ସଂଜ୍ଞା ଅନୁଯାୟୀ, ଯାହାକୁ ଆମେ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ବୋଲି କହିଛୁ ।

ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ କେତେକ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଖେୱାଟ୍ ଏବଂ ଖାତିଆନ୍ ଦେଶର ଏହି ଭାଗରେ ୱାଜିବ୍-ଉଲ୍-ଆର୍ଜର ଅଂଶବିଶେଷ ଥିଲା । ଏହା ସତ ଥିଲା ବୋଲି ଖୋଲାଖୋଲି ଦୃଢ କଥନ ବ୍ୟତୀତ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଆମକୁ କିଛି ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତାହା ଠିକ୍ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଯାହା କହିଛନ୍ତି, ଆମେ ଏହି ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକରେ ଅଧିକ ପଢ଼ିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଖାତିଆନ୍ କେବଳ କୁହେ ଯେ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ହେଉଛି "ଜମିଦାର ଏବଂ ତାହା ଖେୱାଟ୍ ସଂଖ୍ୟା 2 ର ଅଟେ । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ସ୍ତମ୍ଭଟି ବ୍ୟକ୍ତିର ନାମକୁ ବୁଝାଏ, ତାଙ୍କ ପଦବୀକୁ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଏହି ଦସ୍ତାବିଜରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତ୍ତିକୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବିବୃତିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତରୁ ଅଲଗା କରିବା ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ମନେ କରୁ । ଯଦି ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ବୁଝି ହୁଏ, ଏବଂ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବୃତିରେ

ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଏ, ଯେ ଗଙ୍ଗପୁରର ଶାସକ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କକୁ ନେଇ ବିବାଦ ଏହି ସମାଧାନରେ ସହମତ ହୋଇନଥିଲା କିମ୍ବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇନଥିଲା, ତେବେ ଆମେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବା ନାହିଁ ଯେ ସେହି ଗମ୍ଭୀର ଆଶ୍ୱାସନା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନେକ ସହାୟକ ଦସ୍ତାବିଜ ଏହି ମାମଲାର ସମାଧାନ କରିଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥି" ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତାହା ଖେୱାଟ୍ ର ସତ୍ୟତା ଅଟେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଗୋଟିଏ ସ୍ତମ୍ଭ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଏହି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଗଙ୍ଗପୁରର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ଭବତଃ ଖେୱାଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବା ଅଧିକାରୀ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ ଏହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥିତି । କିନ୍ତୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିବୃତିରେ ରହିଛି ଏବଂ ଆମ ମତରେ, ଏହାକୁ ପରିଚାଳନା କାରକ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ନିଶ୍ଚୟ ଆବଶ୍ୟକ । ୱାଜିବ୍-ଉଲ୍-ଆର୍ଜ୍ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ଏହା କେବଳ ଅଧିକାର ନଥିର ଏକ ଅଂଶ ଏବଂ ଅଧିକାର ନଥିରେ ପ୍ରବେଶ ଗୁଡ଼ିକର କେବଳ ଏକ ଆନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଭୁଲ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇ ପାରିବ । ଏବଂ ସେହି ଫେରସ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱଷ୍ଟ ବିବୃତିଠାରୁ ଭଲ ପ୍ରମାଣ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ । ଏପରିକି 1935 ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସଚିବଙ୍କୁ ଏହିପରି କହିଛୁ ---

" 1911 ମସିହାର ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଧିକାରର ନଥି ମୁଖ୍ୟତଃ ଗଭର୍ଣ୍ଣର୍-ଜେନେରାଲ ଜମିଦାରଙ୍କ ବିବାଦକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, ଯେପରି *ରାଜ୍ୟ ଖାଲସାରେ ପାଇଥିବା ସମାନ ଅଧିକାର ଉପରେ ତାଙ୍କ ଜମିଦାରୀ ଉପଭୋଗ କରୁଛି" ।*

ତେଣୁ ଆମେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ୱାଜିବ-ଉଲ-ଆର୍ଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଜମିଦାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ।

ଆମେ ଧାରା 2 (h) ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସଂଜ୍ଞାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଶକୁ ଯାଉଛୁ ଯାହା ଏକ "ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସାଧନ" କୁ ସୂଚିତ କରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାର୍ଚା ଏବଂ ଖାତିଆନ୍ ଏବଂ ଖେୱାଟ୍ ଗୁଡିକ "ଦଲିଲ" କିମ୍ବା "ସାଧନ" ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଇଥିବା କାରଣ ପାଇଁ ସେମାନେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହା କହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଯଦିଓ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି, ଏହା ନିଜେ ଦର୍ଶାଏ ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ ପୌରପାଳିକା ଭାବରେ, ରାଜନୈତିକ ଭାବରେ, ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ । ଏହି ଅର୍ଥଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବେ

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ବେଳେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ *ମାଲଗୁଜାରୀ*, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜାଗାରେ ଟାକୋଲି, ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ଖଜଣା ନାମରେ କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ନୁହେଁ, କାରଣ *କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ* ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" କି ନୁହେଁ ତାହା ଆମକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ହେଉଛି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବାରମ୍ବାର ଦାବି ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ସହମତି ହୋଇନାହିଁ କିମ୍ବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇନାହିଁ ।

"ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନ" ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପଟ୍ଟା ଅଛି ଯାହା ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ "ଜମିଦାର" ଭାବରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିବା କୁହାଯାଏ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କେହି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିବା କୁହାଯାଏ । ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ବୈଧ ଭାବେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ *ପଟ୍ଟାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ* "ଜମିଦାର" କରିବ ନାହିଁ । ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାକ୍ଷରରେ "ଜମିଦାର" ଶବ୍ଦଟି କେବଳ ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ଏବଂ ଏହା *ନିଜେ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଜମିଦାର* ତାହାର ଅର୍ଥ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଯେହେତୁ ସମସ୍ତେ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଖୋଲା ରଖିବା ଉଚିତ, ପଟ୍ଟାକୁ ଅର୍ଥରେ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେହି ପ୍ରକାରର ଜମିଦାର ଯାହା ବିଷୟରେ ଏକ ବିବାଦ ଅଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସେହି ସ୍ଥିତି ଅଛି ଯାହା ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଦୃଢ ଭାବରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିଛନ୍ତି ।

କେବଳ ନାଗ୍ରା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ, ଅବଶିଷ୍ଟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଐତିହାସିକ ସାମଗ୍ରୀ ଅଟେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ୱାଜିବ୍-ଉଲ୍-ଆର୍ଜ୍ କିମ୍ବା ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାଧନ ନୁହେଁ । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛୁ ଯାହା ଉପରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଗଙ୍ଗପୁର ପାଇଁ ଅଧିକ ଅନୁକୂଳ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, 1831-1833 ର ଏକ ରାଜନୈତିକ ପୁସ୍ତକ ଏବଂ 9 ଅଗଷ୍ଟ 1878 ରେ ଛୋଟା ନାଗପୁର ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଏକ ଆଦେଶ । ଇମ୍ପେରିଆଲ୍ ଗେଜେଟିୟରର ଭାଗ IV ଉପରେ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଏହା ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଉକ୍ତ ବାକ୍ୟାଂଶରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ -

" ଏହି ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ଦୁଇଟି ସାମନ୍ତବାଦୀ ମୁଖ୍ୟ ପଦବୀ ରହିଛି, ପୂର୍ବରେ ନାଗ୍ରା ଏବଂ ପଶ୍ଚିମରେ ହେମଗିର" ।

କିନ୍ତୁ ଏହା ପୌରପାଳିକାର ଅଧୀନସ୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ରାଜନୈତିକ ଦିଗକୁ ଅଧିକ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଏବଂ ଯାହା ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଗଙ୍ଗପୁରକୁ ସାମନ୍ତବାଦୀ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ *ସହିତ* ଦାବି କରନ୍ତି ଏବଂ କୁହନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ତାହା ଦାନ ଏବଂ ତାହା ରାଜସ୍ୱ ନୁହେଁ । ତଥାପି, ଏହି ଐତିହାସିକ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ, କେବଳ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ବ୍ୟତୀତ ଯେ "ଜମିଦାର" ଶବ୍ଦର ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ ରହିଛି, ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏ ସଂଜ୍ଞାର ସେହି ଅଂଶର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ବର୍ଗରୁ ବାହାର କରିଥାଏ, ଯାହା ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ । ଗଙ୍ଗପୁରର ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଆମକୁ ଡକାଯାଇନାହିଁ, ବରଂ କେବଳ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ "ଜମିଦାର" କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ସେମାନେ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ଅଟନ୍ତି, ସେମାନେ *ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ନାହାଁନ୍ତି* ଏବଂ ତାହା ହେଉଛି ସଂଜ୍ଞା ଯାହା ସହିତ ଆମେ ବନ୍ଧା । ତେଣୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନାହୁଁ ।

ଏହା ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଛାଡିଥାଏ ଯାହା ନାଗ୍ରା ସହିତ ଜଡିତ । 1879 ମସିହାରେ କିମ୍ବା ପାଖାପାଖି ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାର ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା କରିଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହି ଚୁକ୍ତିମାନ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ହଜି ଯାଇଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ନଥିରେ କିଛି ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହା ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ, ତଥାପି ଆମକୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଏପରି ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ 10 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1879 ରେ ଏକ ରୁବାକାରୀରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଆୟୁକ୍ତ ମିଷ୍ଟର ହେୱିଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ ଅନୁମାନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି । ଦସ୍ତାବିଜର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହା ଅନୁମାନ କରିବା ଠିକ୍ ହେବ ଯେ ନାଗ୍ରା ଜମିଦାର ହଠାତ୍ ପୌର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବି ସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ ଯାହା ସେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ବିବାଦର ତୁରନ୍ତ କାରଣ ଥିଲା ଗାଓଣ୍ଟିଆମାନଙ୍କୁ ଜମିଦାରୀରେ ଗଙ୍ଗପୁରର ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଅଧିକାର ଯାହା ପ୍ରାୟ 200/ଟଙ୍କାର ରୟାଲ୍ଟି, ଯାହା ଏହି ଜମିଦାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏବଂ କେତେକ ଟିକସ ବିଷୟରେ ରାଜାଙ୍କ ଅଧିକାର ବିଷୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା । ଜମିଦାର ରାଜାଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ ରାଶି 700/ଟଙ୍କା "ଖଜଣା" ଭାବେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ଯେ ନାଗ୍ରା ଜମିଦାର ନିଜର ମାହାଲକୁ ନିଜ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ଉଚିତ ଏବଂ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ଯେ ସେ, ରାଜା, ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଗାଓଣ୍ଟିଆମାନଙ୍କୁ ଆଉ ପଟ୍ଟା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ନାହିଁ; ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜା କୁମ୍ଭରମାନଙ୍କଠାରୁ କର ସଂଗ୍ରହ କରିବେ ନାହିଁ, ବରଂ ଆୟୁକ୍ତ ପ୍ରଥମେ ଏ ବିଷୟରେ ନିଜର ବିବୃତି ଦାଖଲ କରିବା ପରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ସହ ଅଲଗା ଭାବେ ବୁଝାମଣା କରିବେ ।

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଜମିଦାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏଠାରେ ଏକମାତ୍ର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ "ଖଜଣା" ପରିବର୍ତ୍ତେ "ଦାନ" ଶବ୍ଦଟି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏହାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ହରାଇଥାଏ କାରଣ ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟର ଦିୱାନ ନିଜେ ନାଗ୍ରାର ଜମିଦାରଙ୍କୁ 29 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1943 ରେ ଏକ ଚିଠିରେ ଏହାକୁ ଟାକୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରି ଲେଖିଥିଲେ । ଗାଓଁଣ୍ଟିଆ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜମିର ଏକ ଅଂଶକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବାର ଅଧିକାର ହେଉଛି ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱର ପ୍ରଥମ ଗୁଣ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ତାହା ସାର୍ବଭୌମଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ନୁହେଁ; ବିଷୟ ସାର୍ବଭୌମଙ୍କ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବାର ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିପାରିବ ନାହିଁ । କର ବିଷୟରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଏଠାରେ କିମ୍ବା ସେଠାରେ ନାହିଁ କାରଣ ଏହା ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷର ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ସ୍ୱୀକାର ନକରି କିମ୍ବା ନିଜର ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ନକରି ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା ଭାବରେ କରାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପଢ଼ନ୍ତୁ, ଏହି ବୁଝାମଣା ଜମିଦାରଙ୍କ ଦାବିକୁ ନକାରାତ୍ମକ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସମର୍ଥନ କରେ । ଏବଂ "ଖଜଣା" ଶବ୍ଦ ବିଷୟରେ ଦସ୍ତାବିଜର ଇଂରାଜୀ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହା ଜଣେ ଇଂରେଜଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ କିମ୍ବା ଅଙ୍କିତ ହୋଇନଥିଲା ଯଦିଓ ଏହା ଜଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ କେହି ଜାଣି ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଏହାର ଅର୍ଥ କ 'ଣ । ଚୁକ୍ତିନାମା, ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷାରେ ହୋଇଥିବାରୁ ଆମେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ ଏବଂ ଯଦି ସେପରି ନହୋଇଥାନ୍ତା ସେଠାରେ କେଉଁ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା ଏହି ରୁବାକାରୀ ଆଧାରରେ ଆମର ଅନୁମାନ ଭୁଲହୋଇଥାନ୍ତା ଯେ ଜମିଦାର ହଠାତ୍ ସେହି ପଦବୀକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ଯାହା ପାଇଁ ସେ ଏତେ ସମୟ ଧରି ଲଢ଼ିଥିଲେ । ଯଦି ମୂଳ ଶବ୍ଦଟି "ଟାକୋଲି" ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ଯେପରି ଏହା ଗଙ୍ଗପୁର ରାଜ୍ୟ ଦିୱାନଙ୍କ 29 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1943ର ଚିଠି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ରାଜସ୍ୱ ସହିତ ସମାନ ଭାବରେ ସୁସଂଗତ, ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଏହାକୁ ଗଙ୍ଗପୁର ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପୁଲିସ କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ ଏବଂ ଗାଓଁଣ୍ଟିଆଙ୍କୁ ରିହାତି ସହିତ ପଢୁ । ଟାକୋଲି ହେଉଛି ଏକ ଶବ୍ଦ ଯାହାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ଏବଂ ହେମଗିର ଏବଂ ସାରପଗରର ଜମିଦାରମାନେ ମଧ୍ୟ ଗଙ୍ଗପୁରର ରାଜାଙ୍କୁ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମାମଲାରେ *ଏକମାତ୍ର* ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଟାକୋଲିକୁ ସମୟ ସମୟରେ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରିବ ଯେଉଁଠାରେ-ନାଗ୍ରାଙ୍କ ପରି ନୁହେଁ; ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ନାଗ୍ରା ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ଗଙ୍ଗପୁରକୁ ପୌରପାଳିକାର ଅଧୀନସ୍ଥତ ଦର୍ଶାଇବା ଠାରୁ ଦୂରରେ, ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ ଏହାର ବିପରୀତ ସୂଚିତ କରେ ଯେତେବେଳେ ଗଙ୍ଗପୁରର ଦାବିକୁ ଅବମାନନା କରି ନାଗ୍ରା ରଖିଥିବା ପୁଲିସ କ୍ଷମତା ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ ପଢାଯାଏ ।

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆମେ ଏହି ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୌଣ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ସକ୍ଷମ ନୁହଁ ଯେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ଅର୍ଥ ଜମିଦାରଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଥିଲା ।

ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ ଏପରି କୌଣସି ଦଲିଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସାଧନ ନାହିଁ ଯାହାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ "ପ୍ରକୃତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ଭଳି ଜମିଦାର ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ, ଏବଂ ଆମେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁ । ଏହା ଅନୁସରଣ କରେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଧାରା 2 (h) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ନୁହଁନ୍ତି । ଯଦି ସେମାନେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ନୁହଁନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ଜମି ଧାରା (2) (g) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ "ମାହାଲ" ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ଅବଶିଷ୍ଟ ବିଷୟ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ମତ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ସେହି ବିଷୟଗୁଡିକ ତୃତୀୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ର ସଂଜ୍ଞା ଉପରେ କୌଣସି ମତଭେଦ ନଥିଲା । ଉଭୟ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏବଂ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ନରସିଂହମ୍ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥ" ଥିଲେ । "ଆମେ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସହମତ ନୁହଁ ।

ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ, ଆମ ବିଚାରରେ, ସମସ୍ତ ତିନୋଟି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1951ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରିବାକୁ ଏବଂ ସେହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତିନିଜଣ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକାଧିକ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଦଖଲ ନକରିବାକୁ ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ଏକ *ପରମାଦେଶ* ଜାରି କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଆମ ମତରେ, ଏଠାରେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନର ମୂଲ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 167 ଏବଂ 168 କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 169 କୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି: *ବି. ପି. ମହେଶ୍ୱରୀ ।*

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି: *ଜି. ଏଚ. ରାଜାଧ୍ୟକ୍ଷ ।*

1953
ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ସିଂ
ବନାମ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ
ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷ

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଶ୍ରୀ ଜଟାଧାରୀ ସେଠୀ
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ), ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ